

Ds Jaco Zuurmond / Ds Hanneke Siebert

25 december 2013 – Kerstmorgen in de Opstandingskerk

Matteus 1, 1 – 25, gelezen met uitgevouwen Oud-Testamentische citaten.

Gemeente van Christus,

Hij kwam uit een disfunctionerende familie, dat kun je toch wel stellen.

en dan heb ik het niet eens alleen over zijn moeder en vader

die buitenechtelijke zwangerschap, dat grote leeftijdsverschil

Nee, maar het gaat veel verder terug.

Er waren nog wat meer lijken in de kast.

Neem de grote koning David.

Het enige waar ze over schreven en zongen

was de trots en de vreugde van de familie - opgeleukte geschiedenis

Maar als een soort Kennedy was ook hij niet alleen déze opgepoetste jongen.

Hij was dan misschien wel Jesse's jongste zoon, een zondagskind,

maar hij was ook achterbaks en geil;

gluren naar de vrouw van zijn officier

stiekem vanaf het balkon van zijn paleis

om haar, om Batseba voor zichzelf te nemen.

en de argeloze Uria samen met de soldaten de strijd in te sturen.

op weg naar de 'overwinning'.

Wat een overwinning werd dat!

Maar ook als je verder terug kijkt in zijn geschiedenis,

dan ontdek je op de kruispunten van zijn stamboom steeds weer vrouwen

stuk voor stuk van buitenlandse afkomst... maar dat niet alleen.

Rachab, een hoer was ze.

En Ruth, die verleidde Boaz op een wijze die bepaald niet voldoet aan onze norm.

Om van Tamar maar te zwijgen...

Laat onze kinderen háár verhaal maar niet lezen,

ze zullen er nachten van wakker liggen.

Nee, niet bepaald een vlekkeloze stamboom.

Bizarre zwangerschappen, stuk voor stuk.

Welke belofte kan daar nu nog in liggen?

In het Openingshoofdstuk van het Evangelie naar Matteus

– de ouverture, zagezegd –

blijken de bizarre zwangerschappen van Tamar, Rachab, Ruth, en 'die van Uria'

een opmaat voor de al even bizarre zwangerschap van Maria.

Na alle 'die liet die geboren worden' is 'maagdelijk' nu de het woord dat wordt gebruikt. Een maagdelijke geboorte met oude papieren, want de profeet zegt al: "zie, een maagd zal zwanger worden..."

Een gevaarlijk woord, dat woord maagdelijkheid

– zeker na 2000 jaar kerkelijke geschiedenis waarin de seksuele onthouding als één van de grootste christelijke deugden werd gepredikt.

Terwijl dat één groot misverstand is[1].

Een misverstand dat bovendien totaal voorbij gaat aan Tamar, Rachab, Ruth en Batseba,

van wie je veel kunt zeggen,

maar zeker níet dat zij kunnen dienen als voorafschaduw van de christelijke preutsheid.

In de logica van Matteus zijn zij juist veeleer een voorafschaduw van de maagdelijke geboorte:

Een maagdelijke geboorte is een onmogelijke geboorte. Een onmogelijke zwangerschap.

Maagdelijk zwanger zijn is dat je zwanger bent van goede toekomst

– óndanks alles wat er mis gaat in mensengeschiedenis.

Maagdelijk zwanger zijn is net als Tamar zwanger zijn van rechtvaardigheid

– ook als zelfs de zonen van Jakob niets meer weten van goddelijk recht.

Maagdelijk zwanger zijn is net als Rachab zwanger zijn van vriendschap en trouw

– terwijl alle muren om je heen instorten.

Maagdelijk zwanger zijn is net als Ruth zwanger zijn van leven dat van delen weet

– ook als zelfs de mensen in het Bijbelse Broodhuis Bethlehem het delen zijn verleerd.

Maagdelijk zwanger zijn is net als die van Uria zwanger zijn van vrede (Salomo)

– ondanks het meest grove onrecht dat je misschien wel zelf hebt aangericht.

In al die maagdelijke geboortes – van Tamar, van Rachab, van Ruth, van die van Uria en van Maria – maakt God geschiedenis, daar waar de geschiedenis van mensen volkomen dood lijkt te lopen.

Kerst is: God maakt geschiedenis.

En die geschiedenis is enerzijds volkomen nieuw, ongekend anders.

Het komt niet uit de mensengeschiedenis voort. Zowel Maria als Jozef tonen beide geen enkel initiatief. Ze re-ageren alleen maar. Ook Jozef doet alleen maar wat de 'engel' hem opdraagt. God maakt nieuwe geschiedenis. Dat is kerst.

En tegelijk is die goddelijke geschiedenis voor mensen onontkoombaar.

Zo onontkoombaar als de zwangerschap van Maria.

Zo onontkoombaar als een engel die Jozef opdraagt het kind als j  uw kind tot je te nemen – waarmee het in het geval van Jozef een plaats krijgt in die lange ingewikkelde mensengeschiedenis van Abraham af. Het kind wordt dankzij Jozef deel van die geschiedenis.

Kerst is... dat God zijn mensen in hun geschiedenis van vallen en struikelen, van zo veel kwade machten, en zo vaak mislukte goede bedoelingen, niet alleen laat. En daarmee is de mensengeschiedenis ineens ongekend open. Alle geslotenheid is    ns en vooral doorbroken.

Kerst is, dat ik met een nieuwe openheid de wereld in mag kijken.

Dat ik jou met nieuwe openheid aan mag kijken.

Dat wij met nieuwe openheid naar onze eigen geschiedenis mogen kijken.

Dat wij elkaar en onszelf niet langer vastpinnen op vooroordelen,

dat we elkaar niet gevangen houden in beelden en allerlei vooronderstellingen, hoe goed bedoeld ook ('vraag haar maar niet, ze heeft het al zo moeilijk').

Kerst is dat we nooit hoeven te geloven dat het vastgelopen is. Want dwars door de vastgelopen realiteit van ons leven breekt een nieuwe tijd door.

Die nieuwe tijd doet een ongekend nieuw app  l op ons: Jozef, zoon van David... met al die oude wortels die aan je trekken... vrees niet iets nieuws te doen.

Kerst betekent ongekend nieuwe kansen.

Kerst betekent ongekend nieuwe verwachtingen.

Het is eigenlijk bijzonder dat de geboorte en het kind niet of nauwelijks worden genoemd door Matteus.

Bij de geboorte ben je al te laat - zou Matteus zeggen.

Hij gaat dieper.

Matteus concentreert zich op de verwekking...

de 'maagdelijke' verwekking.

Daar zit   lles in.

God verwekt nieuwe toekomst. En mensen mogen daarin mee doen.

Maria doet mee, Jozef doet mee, misschien jij wel... of ik...

Telkens weer zijn er mensen op aarde die het er niet meer bij laten zitten,

die iets doen tegen oorlog, tegen armoede, tegen kinderarbeid, vrouwenhandel – noem maar op.

Mensen die als het er echt op aankomt alleen nog maar rekenen op het goede...

die onontkoombaar geraakt zijn door het goede...

niet omdat wij zo goed zijn...

maar omdat een goede God ons niet, nooit alleen laat.

En die zo geschiedenis maakt, met ons.

"Vrees niet om mee te doen..." zegt Hij.

"En Jozef, ontwaakt uit de slaap, deed zoals de engel van de Heer hem had opgedragen".

Amen

[1] In de Jesajaprofetie waar het allemaal vandaan komt, daar staat gewoon 'jonge vrouw' (zelfs in de Nieuwe Bijbel Vertaling - Jes. 7:14). Maar toen het Hebreeuwse Oude Testament vertaald werd in het Grieks, toen kozen de vertalers op die plaats een woord dat zowel 'jonge vrouw' als 'maagd' kan beduiden (partenos). En toen de christelijke kerk vervolgens d  t woord in het Latijn vertaalde, toen werd het 'virgo', maagd dus - en daarmee was voor lange tijd het hek van de dam van de kerkelijke preutsheid.